

ELŐSZÓ

A *Szemiotikai szövegtan* első kötete — ahogyan az alcímében is kifejezésre jutott — a szövegtani kutatás néhány alapkérdésével foglalkozott. Az alapkérdések elemzésének folytatása mellett hasznosnak és szükségesnek látszott, hogy figyelmünket most a *magyar szövegtani kutatás eddigi eredményeinek* 'feltérképezésére' fordítsuk. Véleményünk szerint ez az eddigi eredmények koncentrált összefog(lal)ásán túl arra a célra is szolgálhat, hogy közös alapról indulva — kutatók és oktatók egyre szélesebb, interdiszciplináris körében — foglalkozhassunk mind a szövegtan általános kérdéseinek vizsgálatával, mind pedig egy magyar szövegtan részletes kidolgozásának sajátos kérdéseivel.

1. E kötet első része négy tanulmányt tartalmaz. PETŐFI S. JÁNOS tanulmánya egy *általános szemiotikai textológiai* keretet vázol fel, s ebben elsősorban a *szöveg-signifikáció* aspektusait tárgyalja és szemlélteti egy rövid prózaszöveg analízisével. BÉKESI IMRE tanulmányában folytatja azt a *reláció-vizsgálatot*, amelyet a *Szemiotikai szövegtan* első kötetében kezdett el. Most arról ír, hogy az elvárástörő *de* csupán a felszínen kapcsol két tag (tagmondat, tagmondattömb) között; a mélyszerkezeti *oppozíció* valójában két szillogizmusnak: egy általános-konvencionális, valamint egy egyes-aktuális jelentésű szillogizmusnak egyidejű ellentéte. VASS LÁSZLÓ tanulmánya egy költői szöveg elemzése kapcsán azoknak az (intra- és intertextuális) *ismeret típusoknak* a feltárására és rendszerezésére vállalkozik, amelyek releváns szerepet játszhatnak szövegek *szimbolikus kontextualizálásának* végrehajtásakor. KABÁN ANNAMÁRIA tanulmánya — a szemiotika tradicionális keretét véve alapul — a szöveg *szintaktikai, szemantikai és pragmatikai* megközelítésének általános kérdéseit elemzi.

Ha e tanulmányok módszertani szempontból egy-egy adott koncepcióhoz kötődnek is, s zömmel irodalmi szövegekkel foglalkoznak, olyan kérdéseket tárgyalnak, amelyeket egyfelől bármilyen felépítésű szövegtani keretben, másfelől bármilyen típusú szövegekkel kapcsolatban (az elméletet és a gyakorlati alkalmazás(oka)t illetően is) tanulmányozni szükséges.

2. A kötet második része egyrészt MÁTÉ JAKAB — a *magyar szövegtani kutatások* jelenlegi helyzetével foglalkozó — tanulmányának első, *nyelvészetcentrikus* fejezetét, másrészt a szövegtan kutatás különféle kérdéseivel foglalkozó magyar művek egy részének *recenzióját* tartalmazza. Ezek a recenziók elsődlegesen informatív jellegűek; az ismertetett művek más recenzióira bibliográfiai utalás az egyes recenziók végén található. (A szóban forgó tanulmány második fejezete, további magyar művekkel foglalkozó recenziókkal, a *Szemiotikai szövegtan* következő számában kerül publikálásra.)

3. A kötet *Repertóriumok* című része nem magyar nyelvű szövegtani művekről nyújt tájékoztatót. A tájékoztatásnak ezt a — szövegtan kutatás szempontjából centrális-

nak tekinthető bibliográfiákra, periodikákra, sorozatokra kiterjedő — formáját a *Szemiotikai szövegtan* köteteiben rendszeressé kívánjuk tenni.

Jelen kötetünket a szövegtani tematikában való tájékozódás megkönnyítése érdekében tárgymutatóval és névmutatóval is elláttuk; ezek a repertórium részben felvett művekre való utalásokat nem tartalmazznak.

Szeged, 1990. október 31.

P. S. J.
B. I.